

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญต่อประชากรของโลกไม่ว่าจะอยู่ในยุคใดสมัยใดเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือและเป็นปัจจัยพื้นฐานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของมวลมนุษย์ ดังนั้นการให้การศึกษาแก่พลเมืองจึงถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ทุกประเทศต้องคำนึงถึงและถือได้ว่า ไม่มีสิ่งใดจำเป็นสำหรับประเทศชาติยิ่งไปกว่าการให้การศึกษาแก่พลเมือง และอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ใช้พิจารณาคุณภาพของประชากร รวมทั้งเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นอารยธรรมของมนุษย์และความเจริญก้าวหน้าของสังคม ดังนั้นการให้การศึกษาแก่พลเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะไม่เพียงแต่จะช่วยพัฒนาคนเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อความเจริญหรือความเสื่อมของชาติบ้านเมืองด้วย

พลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้เช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ

กอง วิสสุทธารมณ (2513) กล่าวว่า "พลศึกษาเป็นการศึกษาองค์หนึ่งอยู่ในองค์ของการศึกษา ได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษาและ หัตถศึกษา พลศึกษาเป็นกระบวนการการศึกษาที่ก่อให้เกิดบูรณาการในด้านการศึกษาทั่วไป หากขาดการศึกษาองค์นี้แล้วจะทำให้การศึกษาไม่สมบูรณ์ เพราะขาดองค์ประกอบที่จะช่วยให้อุดมการณ์ทางการศึกษาของชาติสำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมาย

พลศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะแตกต่างจากการศึกษาอย่างอื่นตรงสื่อกลางที่นำมาใช้ในการศึกษาอยู่บ้าง แต่พลศึกษาก็มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการศึกษาอื่น ๆ กล่าวคือ "มุ่งที่จะพัฒนาทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และด้านสังคม"

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2512) กล่าวว่า "วิชาพลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมาย เช่นเดียวกับการศึกษาอื่น ๆ คือเป็นวิชาส่งเสริมให้นักกีฬาได้มีการพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม แตกต่างจากวิชาอื่นๆ ก็ตรงวิธีการและสื่อที่นำมาใช้ คือพลศึกษาใช้กิจกรรมการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาเป็นสื่อกลางของการเรียนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ"

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุวิชาพลศึกษาไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่งในการพัฒนาคนนั้นนานาประเทศที่เจริญแล้วต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ประชากรควรได้รับการส่งเสริมให้มีคุณภาพสำคัญ 2 ประการคือ (1) สุขภาพและ (2) มีความรู้และความสามารถในวิชาชีพ สำหรับคุณภาพประการแรกถือว่าเป็นความต้องการรากฐาน เพราะเอื้ออำนวยให้การส่งเสริมคุณภาพประการหลังสัมฤทธิ์ผลได้โดยสะดวก ด้วยเหตุนี้เองพลศึกษาจึงได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตบุคคล เพราะ พลศึกษามีส่วนพัฒนาบุคคลให้มีสุขภาพดี

ในปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งในหลักสูตรฉบับนี้ได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาหมวดพลานามัยเป็นวิชาบังคับเช่นกัน ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2520 ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "ความมุ่งหมายของการศึกษานั้น เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ" และในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นปี พ.ศ. 2521 วิชาพลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ และเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร โดยการกำหนดเรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ และให้เลือกเรียนได้อีก 2 คาบในชั้นมัธยมปีที่ 1 และปีที่ 2 ส่วนมัธยมปีที่ 3 มีสิทธิ์เลือกเรียนได้ถึง 4 คาบต่อ 1 ภาคการศึกษา วิชาพลศึกษานับว่าเป็นที่สนใจของนักการศึกษาผู้เห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา จึงได้จัดให้เรียนเป็นวิชาบังคับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะเห็นว่าสุขภาพนั้นมีส่วนช่วยในการเรียนการสอนของนักเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนที่มีสุขภาพดีย่อมมีความคิดอ่านและมีสมองจดจำได้ดีกว่านักเรียนที่มีสุขภาพเสื่อมโทรม สุขภาพจึงเปรียบเสมือนพื้นฐานอันสำคัญที่สุดสำหรับการศึกษา ปรัชญาเมธีกรีกสองท่าน คือ พลาโตและอริสโตเติล ได้มีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกันว่า "ก่อนที่จะให้การศึกษาด้านอื่น ๆ นั้น ควรจะให้เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน" ในสหรัฐอเมริกา สภาคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ประกาศนโยบายการจัดการศึกษาไว้ในจุดมุ่งหมายหลัก 7 ประการ เมื่อปี พ.ศ. 2497 ว่าสุขภาพเป็นวัตถุประสงค์สำคัญอันดับแรกในการจัดการศึกษาของชาติ การที่

เด็กจะรู้หรือเรียนได้ดั่งนั้นย่อมขึ้นอยู่กับสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ฉะนั้นการจัดวิชาพลศึกษา เข้าไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะนอกจากจะช่วยพัฒนาร่างกายให้ แข็งแรงสมบูรณ์ มีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดทันคน มีอารมณ์ดี และสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดีแล้ว โดยเฉพาะเด็กในระดับมัธยมศึกษาจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังเรื่อง การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาไว้ เพื่อที่จะได้เป็นนิสัยติดตัวไปหลังจากเล่าเรียนสำเร็จแล้ว เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพราะการที่รู้จักถ่วงไว้ซึ่งสุขภาพคืออยู่เสมอ นั้น ย่อมเป็น ประโยชน์ต่อตนเอง หมู่คณะ สถานที่ทำงาน ตลอดจน ประเทศชาติในที่สุด

ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับพุทธศักราช 2535 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ก็ยังความระบุดังความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ อย่างชัดเจนว่า "มุ่งพัฒนาบุคคลทั้ง 4 ด้านอย่างสมดุลและกลมกลืนกัน คือทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม" แต่วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของพลศึกษาจะบรรลุผลตามที่ได้กำหนดไว้ได้มากน้อย เพียงใดนั้น ย่อมอยู่ที่โปรแกรมพลศึกษาเป็นสำคัญ เพราะโปรแกรมพลศึกษาเป็นกระบวนการในการ จัด และบริหารปัจจัยหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางพลศึกษาที่จะช่วยทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ พลศึกษา

โปรแกรมพลศึกษาจึงมีความสำคัญต่อพลศึกษาเป็นอย่างยิ่งดังเช่นที่ เวสต์และบุชเชอร์ (Wuest and Bucher, 1991) ได้กล่าวถึงความสำคัญของโปรแกรมพลศึกษาไว้ว่า "วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่จะได้รับจากการเรียนพลศึกษานั้นจะบรรลุผลได้ก็ต่อเมื่อมีโปรแกรมพลศึกษา ที่ดี" บุชเชอร์และโควินิก (Bucher and Koenig, 1978) ก็ได้กล่าวไว้ว่า "โปรแกรม พลศึกษาถือว่าเป็นสื่อกลางในการติดต่อกับสังคมภายนอกที่สำคัญที่สุดเพราะถ้าโรงเรียนมีโปรแกรม พลศึกษาที่ดีสังคมภายนอกก็จะให้การช่วยเหลือและสนับสนุน"

จากความสำคัญของโปรแกรมพลศึกษาดังกล่าว สิ่งที่จะทำให้โปรแกรมพลศึกษาได้มีการพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้ความเหมาะสมและดียิ่งขึ้นก็คือ การประเมินโปรแกรมพลศึกษา ลาปอร์ต (Laporte, 1968) ก็ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินโปรแกรมพลศึกษาว่า "การประเมินโปรแกรมพลศึกษา จะช่วยทำให้ทราบข้อบกพร่องต่าง ๆ ของโปรแกรมพลศึกษาอัน จะเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงโปรแกรมพลศึกษาให้ดีขึ้น มิใช่เพื่อแสดงผลของการประเมินเป็น สำคัญ" บ็ควอลเตอร์ (Bookwalter, 1967) ก็ยังได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมิน

โปรแกรมผลศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อเตรียมแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมผลศึกษาอย่างมีลำดับขั้นตอน
  2. เพื่อเปรียบเทียบโปรแกรมผลศึกษากับสถาบันอื่น ๆ โดยอาจจะเปรียบเทียบโดยส่วนรวมหรือเพียงบางด้านที่สนใจก็ได้
  3. เพื่อให้ทราบว่าโปรแกรมผลศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้ถึงระดับมาตรฐานแล้วหรือยังถ้ายังก็สามารถทำการปรับปรุงได้อย่างทันทีทันใด
  4. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมในด้านการผลิตบุคลากรทางผลศึกษา
- การจัดและดำเนินการโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียน ถ้าสามารถปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพดีแล้ว ย่อมจะทำให้การผลศึกษาสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างดียิ่ง ถ้าครูสามารถจัดโปรแกรมผลศึกษาโดยให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากผลศึกษามาก วิชาผลศึกษาก็จะเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญครู ผู้บริหารตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครองก็จะเห็นความสำคัญในวิชาผลศึกษาและต้องการสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนวิชาผลศึกษาต่อไป

ดังนั้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าโปรแกรมผลศึกษานั้นจะดำเนินการไปโดยปราศจากการประเมินไม่ได้เลย เพราะการประเมินโปรแกรมผลศึกษาจะทำให้ทราบว่าส่วนใดบ้างที่ค้ำอยู่แล้วสมควรส่งเสริมสนับสนุนต่อไป ส่วนใดบ้างที่ยังเป็นจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องที่จะต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นโดยจะมีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งก็จะทำให้โปรแกรมผลศึกษาที่ดำเนินการอยู่ได้มีการพัฒนาให้ดีขึ้น

สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ได้ระบุไว้ในหมวดที่ 3 ข้อที่ 5 ว่า "ให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน" และยังเป็นระดับการศึกษาที่มีการจัดให้ผลศึกษาเป็นวิชาของหลักสูตรอย่างชัดเจน นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนในทุกระดับชั้น และ ทุกภาคเรียนได้มีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนมี คุณภาพ ประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในการประเมินโปรแกรมผลศึกษาได้อย่างแท้จริง

สมมติฐานการวิจัย

โปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กับ
โปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนใน
ภาคเหนือ ไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโปรแกรมผลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลที่สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ
2. เพื่อประเมินโปรแกรมผลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนในภาคเหนือ
3. เพื่อเปรียบเทียบโปรแกรมผลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนในภาคเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าหมวดผลานามัย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในหมวดผลานามัย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลสังกัดกรมสามัญศึกษาขนาดต่าง ๆ 167 โรงเรียน จำนวน 167 คน และกลุ่มประชากรเป็นหัวหน้าหมวดผลานามัย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในหมวดผลานามัย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ขนาดต่าง ๆ 23 โรงเรียน จำนวน 23 คน
2. การประเมินคุณภาพโปรแกรมผลศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาใช้แบบประเมินคุณภาพโปรแกรมผลศึกษาที่ได้รับการพัฒนา โดย ชาญชัย ช่อธรรมสกุล ซึ่งได้พัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพโปรแกรมผลศึกษา สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2536 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบสำรวจทั่วไปและแบบสัมภาษณ์หมวดผลานามัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบประเมินคุณภาพโปรแกรมผลศึกษา สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาของชาวจังหวัดขอนแก่น เป็นแบบประเมินที่สามารถนำไปประเมินโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาได้
2. ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากหัวหน้าหมวดพละนันทน์หรือผู้แทนในหมวดพละนันทน์ ถือเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงและเชื่อถือได้
3. การประเมินโปรแกรมผลศึกษา ประเมินใน 6 ด้าน คือ
  - 1.1 การเรียนการสอนในชั้นเรียน
  - 1.2 ครูผลศึกษา
  - 1.3 การบริหารงานหมวดวิชาพละนันทน์
  - 1.4 การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
  - 1.5 การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
  - 1.6 การจัดการวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางผลศึกษา
4. การประเมินโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ ทำการประเมินในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการประเมินโปรแกรมผลศึกษาสำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนภาคเหนือ ช่วยเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการศึกษาเอกชน สามารถให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนได้ถูกต้อง
2. ผลการประเมินโปรแกรมผลศึกษา สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษาภาคเหนือช่วยเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หัวหน้าสถานศึกษากลุ่มสามัญศึกษาสามารถให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนได้ถูกต้อง

3. ผลจากการประเมินโปรแกรมพลศึกษา สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรมสามัญศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน ช่วยเป็นแนวทางปรับปรุงโปรแกรมพลศึกษา ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาได้อย่างสูงสุด

4. เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมพลศึกษา หมายถึง ขบวนการการจัดและบริหารปัจจัยหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางพลศึกษาที่สามารถช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพลศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การจัดและบริหาร ในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ ด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน ด้านครูพลศึกษา ด้านการบริหาร งานหมวดวิชาพลานามัย ด้านการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ด้านการแข่งขันกีฬาระหว่าง โรงเรียน และด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่สิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา

การประเมินโปรแกรมพลศึกษา หมายถึง กระบวนการในการใช้ข้อมูลเพื่อตีความหมายหรือกำหนดระดับคุณภาพของโปรแกรมพลศึกษา โดยผู้ที่มีวุฒิทางพลศึกษาให้คะแนนแต่ละ รายการที่ใช้ประเมินตามสภาพที่เป็นจริง เมื่อทราบคะแนนของการประเมินแล้วสามารถนำไปตีความหมายของการประเมินได้กับปกติวิสัยคุณภาพโปรแกรมพลศึกษาทั่วประเทศ สำหรับมัธยมศึกษาที่พัฒนาไว้แล้ว

รูปแบบการประเมินโปรแกรมพลศึกษา หมายถึง ลักษณะวิธีการในการประเมินคุณภาพ โปรแกรมพลศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นการประเมินโดยการให้ คะแนนในแต่ละรายการที่ใช้ประเมิน ตามสภาพที่เป็นอยู่จริง โดยมีแนวทางในการประเมินและเครื่องมือบันทึกข้อมูลช่วยสำหรับประกอบการประเมิน และเมื่อทราบคะแนนของการประเมินแล้วสามารถนำไปตีความหมายของการ ประเมินได้กับปกติวิสัยคุณภาพโปรแกรมพลศึกษาตามขนาดของโรงเรียน และตามคุณภาพด้านที่ใช้ ประเมิน

โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่สังกัด กรมสามัญศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ภาคเหนือ

และทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งเป็นโรงเรียนเฉพาะนักเรียนชาย หรือนักเรียนหญิง หรือแบบสหศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชนที่ทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในภาคเหนือ ซึ่งประกอบไปด้วยเขตการศึกษา 2 เขต คือ เขตการศึกษา 7 และเขตการศึกษา 8

โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษาที่ ทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในภาคเหนือ ซึ่งประกอบไปด้วยเขตการศึกษา 2 เขตได้แก่ เขตการศึกษา 7 และเขตการศึกษา 8

ภาคเหนือ หมายถึง จังหวัดต่าง ๆ รวม 16 จังหวัด คือ นครสวรรค์ สุโขทัย กำแพงเพชร พิจิตร อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน ตาก พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลำพูน ลำปาง เชียงใหม่ พะเยา เชียงราย และแม่ฮ่องสอน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป
โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 1,500-2,499 คน
โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 1,499 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย